MoRa 26 oktober 2026

Aanwezig: Maxim Veys (schepen Mondiaal Beleid), Emile Declercq (kabinet Veys), Sara Ferlin (hoofd aankoopbeleid), Lieven, Sarah, Lies, Katelijne, Machteld, Koen, Jef, Johan Mayeur, Achiel, Robert, Heidi, Alex. Verontschuldigd: Gauthier

Voorstellingsrondje.

1. Bespreking van het advies 'Gaza'

Schepen Maxim Veys opende het gesprek met de opmerking dat adviezen van de Mondiale Raad idealiter sneller worden besproken. Hij lichtte toe dat het antwoord op het advies bewust zorgvuldig werd voorbereid. Gezien de juridische complexiteit van de materie werden verschillende pistes afgewogen alvorens een standpunt in te nemen.

De aankoopdienst schetste de juridische context waarbinnen overheidsopdrachten moeten worden georganiseerd. Daarbij werd verwezen naar de **ervaring van de stad Gent**, die bepaalde elementen van haar aanpak heeft moeten bijsturen omwille van juridische risico's. De juridisering van overheidsopdrachten neemt sterk toe en beslissingen van lokale besturen worden steeds vaker juridisch getoetst of aangevochten.

Er werd benadrukt dat een lokaal bestuur bedrijven niet zomaar kan uitsluiten op basis van hun vestigingsplaats of activiteiten in een bepaald land of gebied. Een dergelijke aanpak kan als discriminerend worden beschouwd. Bovendien moeten criteria universeel toepasbaar zijn. Wanneer bepaalde situaties of conflicten als uitsluitingsgrond worden gehanteerd, rijst immers onmiddellijk de vraag hoe wordt omgegaan met andere gevallen van bezetting, oorlog of mensenrechtenschendingen elders in de wereld.

De stad beschikt ook niet over de bevoegdheid om zelf embargo's op te leggen. Dergelijke maatregelen behoren tot de bevoegdheden van hogere overheden. Als voorbeeld werd aangehaald dat zelfs binnen het bestaande sanctiebeleid tegenover Rusland bepaalde goederenstromen nog steeds mogelijk zijn.

Voor kleinere opdrachten zijn de juridische risico's beperkter, maar bij grote opdrachten, zoals omvangrijke infrastructuurwerken, kunnen juridische procedures aanzienlijke gevolgen hebben. Daarom moeten alle bepalingen in bestekken juridisch onderbouwd, controleerbaar en proportioneel zijn.

Human Rights Due Diligence en ethische clausules

Het gesprek focuste vervolgens op de mogelijkheden om mensenrechten sterker te verankeren in het aankoopbeleid.

Een belangrijke piste is het verplichten van leveranciers om **aan te tonen dat zij een beleid inzake Human Rights Due Diligence toepassen conform de OESO-richtlijnen**. Daarbij kan bijvoorbeeld worden verwezen naar erkende multistakeholderinitiatieven in een aantal risicosectoren zoals True Stone, Fair Wear Foundation en andere systemen waarbij bedrijven zich verbinden tot het effectief verbeteren van het respect voor mensenrechten en milieu in hun hele waardeketen.

Deze benadering werd als werkbaar beschouwd omdat ze controleerbaar is voor de aankoopdienst en omdat ze focust op het gedrag van bedrijven in plaats van op hun geografische oorsprong. Deze eis opnemen in bestekken geeft het signaal aan bedrijven dat hun inspanningen ook gewaardeerd

worden door onze overheden en het moedigt hen aan om hierin verder te gaan. Bedrijven kunnen aantonen dat ze effectief de gepaste ketenzorg of Human Rights Due Dilgence toepassen door hun lidmaatschap van multistakeholder initiatieven en een groene of oranje score vanuit dat iniiatief. Bedrijven die geen lid zijn van dergelijk initiatief moeten zelf aantonen dat ze de OESO richtlijn effectief toepassen.

De aankoopdienst wees erop dat voor bepaalde risicosectoren reeds belangrijke sociale en ethische voorwaarden bestaan. Dit geldt onder meer voor textielopdrachten. Meer algemeen wordt in bestekken vandaag al gewerkt met ethische clausules en wordt gezocht naar kwalitatieve leveranciers die aandacht hebben voor duurzaamheid, maatschappelijk verantwoord ondernemen en de Sustainable Development Goals (SDG's).

Wel werd benadrukt dat de opgelegde voorwaarden steeds proportioneel moeten zijn en voldoende verband moeten houden met het voorwerp van de opdracht. De stad kan daarbij niet zelf alle internationale productieketens controleren. Daarom wordt zoveel mogelijk gewerkt met bestaande controlesystemen, verklaringen op eer en erkende certificerings- of monitoringssystemen.

De mondiale raad erkent dat al heel wat sociale en ethische voorwaarden zijn opgenomen in de bestekken. Maar we stellen vast dat het enige instrument dat gebruikt wordt om bedrijven daar aan te houden een verklaring op eer is. En die is inderdaad moeilijk of niet te controleren door de aankoopdienst. Het toepassen van Human Rights Due Diligence is daarentegen makkelijk te controleren en legt meer verantwoordelijkheid bij de bedrijven zelf. Waarbij de goede leerlingen, die actief meewerken aan verbeteringen o.a. door hun lidmaatschap van multi-stakeholderinitiatieven, effectief aangemoedigd worden.

Overheidsopdrachten in de praktijk

De aankoopdienst gaf een toelichting bij de praktische werking van overheidsopdrachten.
Bij opdrachten boven de Europese drempel geldt een verplichte Europese publicatie. In principe kunnen ondernemingen van overal ter wereld zich kandidaat stellen. Bedrijven moeten daarbij een Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) indienen, waarin zij verklaren te voldoen aan de opgegeven voorwaarden.

Wanneer achteraf blijkt dat dergelijke verklaringen onjuist zijn, kan dit aanleiding geven tot sancties of uitsluiting. De stad beschikt echter niet over de capaciteit om alle informatie proactief te controleren en moet zich daarom baseren op controleerbare en juridisch afdwingbare criteria.

Specifiek voor de genocide in Palestina werd besproken of internationale lijsten, zoals de **VN-lijst van bedrijven** die betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen (genocide), in de toekomst een rol zouden kunnen spelen. De aankoopdienst zal laten onderzoeken in welke mate dergelijke lijsten juridisch voldoende robuust zijn en hoe zij eventueel zouden kunnen worden ingezet binnen bestekken.
https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/07/forever-occupation-genocide-and-profit-special-rapporteurs-report-exposes

Daarbij kwamen verschillende vragen aan bod:

- Hoe sterk is de juridische basis van dergelijke lijsten?
- Hoe wordt de **proportionaliteit** beoordeeld?
- Geldt een dergelijke benadering voor alle opdrachten?
- Hoe ver kan een lokaal bestuur hierin redelijkerwijs gaan?

Er werd benadrukt dat eventuele maatregelen controleerbaar en toepasbaar moeten blijven.

Vb Geneesmiddelen voor woonzorgcentra

Naar aanleiding van de vraag of geneesmiddelen van bepaalde producenten uit Israël kunnen worden uitgesloten, verduidelijkte de aankoopdienst dat de stad deze geneesmiddelen niet rechtstreeks aankoopt.

De betrokken overheidsopdracht heeft betrekking op een dienstverlening, namelijk de organisatie van de farmaceutische begeleiding en de levering van medicatie aan bewoners van woonzorgcentra op basis van medische voorschriften. De opdracht betreft dus niet de aankoop van specifieke merken of producten.

Dit illustreert volgens de aankoopdienst de complexiteit van eventuele uitsluitingsmechanismen en de noodzaak om telkens te bekijken wat precies het voorwerp van de opdracht is.

Fair Trade in ontmoetingscentra

De Mondiale Raad bracht enkele concrete knelpunten rond Fair Trade onder de aandacht.
Hoewel de leveranciers waarmee de stad werkt fairtradeproducten kunnen aanbieden, blijken deze producten in de praktijk niet altijd opgenomen te zijn in het standaardaanbod van ontmoetingscentra en Tranzit/Depart. Organisatoren die dergelijke producten wensen te gebruiken, worden daardoor geconfronteerd met bijkomende kosten in de vorm van schenkrecht.

Schepen Maxim Veys gaf aan na te gaan hoe dit knelpunt kan worden aangepakt.

- Er werd besproken of de stad een beperkte lijst van fairtradeproducten zou kunnen opnemen in het vaste aanbod van de ontmoetingscentra. Tegelijk werd erop gewezen dat het niet wenselijk is de autonomie van de OC-raden onnodig in te perken.
- Een andere piste is om geen schenkrecht aan te rekenen wanneer het gewenste fairtradeproduct niet beschikbaar is binnen het bestaande aanbod.

Signaalfunctie van de stad

Er werd gesproken over de rol die de stad kan opnemen in maatschappelijke en internationale dossiers. Er werd verwezen naar eerdere politieke standpunten en moties rond internationale solidariteit. De vraag werd gesteld welke signalen een lokaal bestuur het meest effectief kan geven.

Tijdens het gesprek kwam naar voren dat de impact van éénmalige symbolische standpunten beperkt kan zijn. Verschillende aanwezigen benadrukten daarom het belang van structurele maatregelen, zoals een sterker ethisch aankoopbeleid. Tegelijk werd erkend dat ook politieke signalen richting hogere overheden een plaats kunnen hebben.

Als voorbeeld werd verwezen naar discussies op federaal niveau rond de erkenning van Palestina. Daarbij werd benadrukt dat woordkeuze en doelstelling belangrijk zijn: de vraag is niet alleen welk signaal men wil geven, maar vooral welk effect men ermee wil bereiken.
De Mondiale Raad buigt zich hierover in komende vergaderingen.

Toekomstige ontwikkelingen

Momenteel werken verschillende centrumsteden samen aan een gemeenschappelijk charter voor ethisch aankoopbeleid. Naast Kortrijk nemen onder meer Gent, Hasselt, Leuven, Oostende, Roeselare en Aalst deel aan dit traject.

De bedoeling is om te komen tot een gezamenlijk kader dat juridisch standhoudt en dat steden kan ondersteunen bij het integreren van sociale, ethische en duurzaamheidscriteria in hun aanbestedingen. Het charter zal naar verwachting een belangrijk referentiekader vormen voor toekomstige bestekken.

De Mondiale raad vraagt of hierbij ook het effectief toepassen van Human Rights Due Diligence of gepaste ketenzorg is opgenomen als een voorwaarde.

Tot slot werd aangegeven dat de Europese regelgeving inzake overheidsopdrachten momenteel grondig wordt herwerkt. De nieuwe regelgeving wordt verwacht tegen 2029-2030.
Binnen die discussies krijgen thema's zoals strategische autonomie, duurzaamheid en een grotere voorkeur voor Europese waardeketens steeds meer aandacht. Ook binnen de netwerken van aankoopverantwoordelijken van de centrumsteden worden deze ontwikkelingen nauw opgevolgd.

De onderwerpen die tijdens dit overleg werden besproken, maken eveneens deel uit van deze bredere beleidsdiscussie.

Conclusie

Het overleg verliep constructief en bood wederzijds inzicht in zowel de ambities als de juridische beperkingen van een ethisch aankoopbeleid. De aanwezigen waren het erover eens dat mensenrechten, duurzaamheid en verantwoord ondernemerschap belangrijke aandachtspunten blijven binnen het aankoopbeleid. Tegelijk moet elk instrument juridisch verdedigbaar, proportioneel, controleerbaar en universeel toepasbaar zijn. De verdere uitwerking van het charter voor ethisch aankoopbeleid van de centrumsteden en de opvolging van enkele concrete vragen en voorstellen zullen de komende periode verder worden opgenomen.

2. Intern overleg Mondiale Raad

Walk for Peace (subsidie)

Johan Mayeur gaf een stand van zaken van de **Walk for Peace**, die plaatsvindt op zaterdag **19 december.**

- De wandeling gaat van 't Plein naar Tranzit, waar geëindigd wordt met een optreden van Joachim Wannyn.
- Vorig jaar ontving het initiatief een stedelijke ondersteuning van ongeveer 800 euro (Sarah vraagt na), onder meer voor het vredeslicht en organisatorische kosten.
- De Mondiale Raad gaat akkoord met een financiële tussenkomst van **300 euro** voor de editie van dit jaar. De actie sluit nauw aan bij de doelstellingen van de raad en zet aan tot reflectie over vrede en internationale solidariteit.

Daarnaast werd het idee besproken om een nieuwe **vredesboom** aan te planten. De huidige had het te moeilijk met de droogte van afgelopen zomer. Het vredescomité krijgt binnenkort een nieuwe inlandse eik uit de westhoek, nakomeling van een overlever van de 1e wereldoorlog.

Verder werd gewezen op de manifestatie **Welfare not Warfare** op **22 november om 15 uur in Brussel**, die aandacht vraagt voor de toenemende militarisering.

Noodhulp

De noodhulp aan **Nepal** via het Rode Kruis wordt goedgekeurd.
Voor de resterende middelen binnen het noodhulpfonds zijn nog twee schijven beschikbaar. De raad besprak mogelijke bestemmingen hiervoor.

- de situatie in **Cuba** werd aangehaald, maar er werd geen erkend noodhulporganisatie gevonden
- Oekraïne (in 2022 via Consortium 1212 en Rode Kruis in totaal 7.500 euro) en Gaza werden geopperd. Wat **Gaza** betreft, kwam intussen een nieuwe oproep binnen van Artsen Zonder Grenzen.
- Voorstellen af te kloppen op de volgende vergadering. Want uiterlijk tegen **3 december 2026** dient deze noodhulp opgenomen te worden in een nota naar het College.

Activiteiten

Mondiaal Café

De leden kregen een stand van zaken van het komende Mondiaal Café. De totale kostprijs bedraagt ongeveer 1.000 euro en wordt verdeeld over vijf partners. Voor de Mondiale Raad Kortrijk wordt een bijdrage van ongeveer **200 euro** voorzien.
Annelies Blomme zal optreden als moderator.

Geschenkenbeurs en vrijwilligersbedanking

De vrijwilligersbedanking wordt gekoppeld aan de geschenkenbeurs.
Voorlopig programma:

- 16.50 uur: welkomstwoord (er wordt nagevraagd bij Maxim Veys of toch om 18.00 uur kan plaatsvinden);
- 17.00 uur: optreden van koor **Klandestien** https://www.klandestien.be/concerten;
- 18.00 uur: receptie en ontmoeting met vrijwilligers, met wereldse hapjes. De stad neemt de drankkosten op zich via de factuur van Oxfam;
- Er kunnen Palestijnse wraps aangekocht worden
- 19.00 uur: getuigenis van **Isja Puissant** over haar deelname aan de Flotilla-actie en het initiatief *Global Movement to Gaza*. Mogelijk kan ook de link gelegd worden met het project rond struikelstenen;
- 19.30 uur: voorstelling van het boek *Voorbij Winnetou en Pocahontas*, met ruimte voor gesprek over de verschillende maatschappelijke thema's die in het boek aan bod komen. Verzet geniet de voorkeur, dekolonisatie is ook een optie.

--> Lieven, Lies en Sarah stemmen verder de violen en de communicatie.

Verkoopstandjes Winter in Kortrijk

Vanuit Dienst Evenementen kregen we een aanbod voor de wintermarkt door:

- Data: 12-13 en 19-20 december
- Openingsuren: zaterdag 14u-21u // zondag 14u-20u
- Tarief: je betaalt eenmalig €200 excl BTW en bent daarmee ingeschreven voor beide weekends.

De deadline om in te schrijven was vrijdag 23/10/2026. Organisatorisch zou dit toch meer inspanningen vragen dan verwacht. Bovendien was de interesse van verenigingen beperkt, mede door de drukke periode.
Afgesproken wordt om dit concept volgend jaar tijdig voor te bereiden en vooraf minstens vier geïnteresseerde organisaties te zoeken alvorens een nieuwe vraag naar de Raad te lanceren.

Overzicht komende activiteiten

- **12 tot 22 november: Klimaduro**
- **10 november:** Food.Film.Fest in de Heerlijkheid van Heule: https://www.west-vlaanderen.be/activiteit/film-tale-silyan
- **12 november**: Mondiaal Café https://www.west-vlaanderen.be/activiteit/mondiaal-cafe-met-dirk-holemans-over-grondgenoten
- **17 november:** EU-kwesties aan Kulak, met focus op de relatie tussen Europa en het Globale Zuiden: https://puc.kuleuven.be/en/course/eukwesties_voor_een_duurzame_toekomst_tussen_europa_en_het_globale_zuiden-k3px9gwa9oqydabw/
- **19 november**: Tine Hens: https://www.west-vlaanderen.be/activiteit/lezing-door-tine-hens
- **21 november:** 150ste wake op de Grote Markt, van 17.00 tot 19.00 uur
- **22 november:** Welfare not Warfare, Brussel: https://www.mo.be/agenda/warfare-destroys-welfare-protects
- **29 november**: vrijwilligersbeurs (zie onder) https://www.uitinvlaanderen.be/agenda/e/vrijwilligersbeurs/9f50ae83-b589-4aad-8c72-4c72b34983f1
- **4-6 december**: Geschenkenbeurs Budafabriek (zie hoger)

Varia

- De vrijwilligersbeurs vindt plaats op **29 november in Tranzit**. De organisatie door de stad wordt positief geëvalueerd. Oxfam en Amnesty zullen er aanwezig zijn om hun vrijwilligerswerking voor te stellen. https://www.uitinvlaanderen.be/agenda/e/vrijwilligersbeurs/9f50ae83-b589-4aad-8c72-4c72b34983f1
- Er werd gewezen op het **Huis van de Europese Geschiedenis** in het Leopoldpark in Brussel als mogelijke bestemming voor een toekomstige uitstap of inspiratiebezoek. https://historia.europa.eu/nl/tentoonstellingen-en-evenementen/tijdelijke-tentoonstellingen/postkoloniaal

Volgende vergadering

De volgende vergadering van de Mondiale Raad vindt plaats op **dinsdag 24 november**. In Oxfam Wereldwinkel Kortrijk, vanaf 19u30.